

ZUM SANCTUS

Muziek waar
het hart van
gaat zingen

17

Uit *Deutsche Messe*, D 872
Schubert, Franz Peter (1797 – 1826)

Ensemble Nobiles

*Heilig, heilig, heilig,
Heilig ist der Herr.
Heilig, heilig, heilig,
Heilig ist nur Er.
Er, der nie begonnen,
Er, der immer war.
Ewig ist und waltet,
Sein wird immerdar.*

*Heilig, heilig, heilig,
Heilig ist der Herr .
Heilig, heilig, heilig,
Heilig ist nur Er.
Allmacht, Wunder, Liebe.
Alles ringsumher!
Heilig, heilig, heilig,
Heilig ist der Herr.*

*Heilig, heilig, heilig,
heilig is de Heer.
Heilig, heilig, heilig,
heilig is slechts hij.
Hij, die nooit begonnen,
hij, die altijd was.
Eeuwig is en altijd
zijn zal overal.*

*Heilig, heilig, heilig,
heilig is de Heer.
Heilig, heilig, heilig,
heilig is slechts hij.
Almacht, wonder, liefde.
Alles en alom.
Heilig, heilig, heilig,
heilig is de Heer.*

De *Deutsche Messe* van Schubert is van een geheel ander karakter dan de *Hohe Messe* van Bach. Het *Zum Sanctus* uit deze mis van Schubert is een romantisch werk, een geliefd koorwerk, vooral bij mannenkoren. Toen ik een 'knaap' was zongen mijn broers Mannes en Bé dit werk als leden van een dubbelmannenkwartet onder leiding van Bert Kunnen en sindsdien heeft het een warme plek in mijn hart, vooral vanwege zijn bijzondere harmonie. Om die reden hebben de vier broers Steenbergen (Mannes was inmiddels helaas overleden) dit stuk op mijn initiatief gezongen op het 40-jarig huwelijksfeest van Bé en Marry (mijn broer en schoonzus). Prachtig was het.

Schubert schreef de mis in 1827. Johann Philipp Neumann schreef de tekst, min of meer als tegenhanger van de Latijnse tekst, want hij wilde een tekst die voor de doorsnee burgers te verstaan en te begrijpen was. Het was wel degelijk de bedoeling van Schubert dat deze mis in de Rooms Katholieke eredienst zou worden gezongen, maar ja, de roomse broeders verhinderden dat omdat het weliswaar wel dezelfde opbouw heeft maar geen echte vertaling van de Latijnse mis is.

Meestal horen we het *Zum Sanctus* met orgelbegeleiding. Schubert schreef het stuk voor gemengd koor, blaasinstrumenten en basso continuo. Ik heb helaas geen enkele uitvoering kunnen vinden met deze instrumenten. Wel met blazers en pauken, die uit het dak gaan als het volume van de zan-

gers even forto gaat. Maar dat is geheel in strijd met de instrumentatie en stijl van Schubert. Er zijn ook veel zeer trage uitvoeringen, die tegen de vier minuten duren. Eigenlijk niet om aan te horen en ook zeker niet conform de opvattingen van Schubert.

Ik heb nu voor een wel heel mooie uitvoering gekozen door Ensemble Nobiles. Zij zingen a capella en dat herinnert nog het meest aan het dubbelkwartet waarin mijn broers zongen. Ze zingen niet snel, maar volgens mij in het goede tempo, het *Zum Sanctus* duurt dan 2.29 minuut. Kun je nagaan hoe langzaam die opnames van 4 minuten zijn.

Ensemble Nobiles is een bijzonder ensemble. Het werd in 2006 opgericht door zangers die negen jaar lid waren van het Thomanerchor Leipzig. Het bestaat uit 2 tenoren en drie bassen. Ze treden ook veel op in de Thomas-kirche in Leipzig. Hun repertoire bestrijkt de laatmiddeleeuwse missen tot moderne muziek. Het zwaartepunt ligt bij werken van Schubert, Schumann en Mendelssohn - Bartholdy.